

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים ר"ן עת.

(א) זה הדבר אשר לזה ה' דברים ככתבן דלין בעל מתיר דכתיב אס הכי יפר אותם אישה: ח"ל זה הדבר. ואי אפשר לשנות דבר וחכס מתיר דכתיב אלה ראשי המטות וכתיב לא יחל דברו אצל ראשי המטות מוחלין לו ומסיים הברייתא ונאמר כן ו' ונאמר בשחטין חוץ מה להלן דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל דכולהו מנייבי משום שחטין חוץ: אף צפרש נדרים נוי. ולקמן מפרש למאי הלכתא: להכשיר ג' הדיוטות. בהפרת נדרים דאהרן חד ובניו חד וכל ישראל הרי תלתא ומדכתיב דהו כל ישראל שמע מינה להכשיר שלשה הדיוטות: והא ראשי המטות כתיב: בהפרת נדרים דמשמע מומחין: [ביחיד מומחה]. להכשיר בהן יחיד מומחה לרבים: ראשי המטות בשחטין חוץ למאי הלכתא. דהא חקשינן להו בהפרת נדרים: לומר שיש שאלה בהקדש. דפרשת שחטין חוץ שייכא לגבי הקדש וקמ"ל ראשי המטות דנשאלין עליו דהקדש טעות אינו הקדש: אין שאלה בהקדש. דהקדש טעות הוא הקדש: צ"ש ליש להו ג"ש. ולא הוה כתיב ראשי המטות בשחטין חוץ דלא גמרינן ג"ש: וקא מקשינן לצ"ש למאי הלכתא כתיב זה הדבר בשחטין חוץ: ואינו חייב על המליקה. שאם מלך עוף בחוץ אינו חייב: והכתיב שם עמף. כסמון לאותו פסוק וידבר משה את מועדי ה' צפרשת אמור אל הכהנים וכתיב לעיל מינה מלכד שבת ה' וגו': והא. פרשת נדרים: מסייעא כתיבא. צדא אותה הפרשה דפנתא כתיב פרשת נדרים: כריכין

תורה אור השלם

1. דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה ה' לאמר: ויקרא י"ב
2. וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' בידבר אל בני ישראל: וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל: ויקרא כג מד

מוסף רש"י

מה בשחטין חוץ אהרן ובניו כו'. כתיב דהו דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואל נדרים אהרן ובניו וכל ישראל אהרן ובניו וכל בני ישראל דכולהו מנייבי ומלמי דמשמע לקמן למאי הלכתא רש"י שם (ב). אף להלן. בשחטין חוץ ראשי המטות (שם). בפרשת נדרים למאי הלכתא. ענין בני נדרים אהרן ובניו וכל ישראל להכשיר שלשה הדיוטות. כתיב לא יחל דברו אצל ראשי המטות ומתירין לו חוץ מה להלן דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל דכולהו מנייבי משום שחטין חוץ זה הדבר בשחטין חוץ: ואינו חייב על המליקה. שאם מלך עוף בחוץ אינו חייב: והכתיב שם עמף. כסמון לאותו פסוק וידבר משה את מועדי ה' צפרשת אמור אל הכהנים וכתיב לעיל מינה מלכד שבת ה' וגו': והא. פרשת נדרים: מסייעא כתיבא. צדא אותה הפרשה דפנתא כתיב פרשת נדרים: כריכין

זה הדבר חכם מתיר ואין בעל מתיר תניא אידך זה הדבר בעל מפר ואין חכם מפר שיכול ומה בעל שאין מתיר מפר חכם שמתיר אינו דין שמפר ת"ל זה הדבר בעל מפר ואין חכם מפר (א) נאמר כאן זה הדבר ונאמר להלן זה הדבר בשחטין חוץ מה בשחטין חוץ אהרן ובניו וכל ישראל אף בפרשת נדרים למאי הלכתא אמר רב אחא בר יעקב להכשיר שלשה הדיוטות והא ראשי המטות כתיב (א) אמר רב חסדא ואיתימא ר' יוחנן ביחיד מומחה ראשי המטות בשחטין חוץ למאי הלכתא אמר רב ששת לומר שיש שאלה בהקדש לב"ש דאמר אין שאלה בהקדש ראשי המטות דכתיב בשחטין חוץ למאי הלכתא ב"ש לית להו גזירה שוה זה הדבר בפרשת נדרים למאי חייב על המליקה אלא לב"ש להכשיר ג' הדיוטות מגולן נפקא להו מדרב אסי בר נתן דכתיב וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל והתניא רבי יוסי הגלילי אומר מועדי נאמרו ולא נאמרו בראשית עמהן בן עזאי אומר מועדי נאמרו ולא נאמר פרשת נדרים עמהן ר"ב אסי בר נתן קשיא ליה הא מתניתא אתא לנהרדעא לקמיה רב ששת ולא אשכחיה אחא אבותריה למהווא א"ל מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה שבת בראשית עמהן והא כתיב שבת עמהן ותו מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה פרשת נדרים עמהן והא מסייעא כתיבא א"ל הכי קתני מועדי

וצירושלמי משמע דחכם נמי מני קאמר אין כאן נדר אין כאן שצוה דברס חכם ענל שאמר נשכון חכם והחכם שאמר נשכון בעל לא אמר כלום אלא זה אומר הלכתא וזה אומר הלכתא ובעל אומר מופר לך והוקן אומר אין כאן נדר אין כאן שצוה ולפי זה משמע לי דלשנא דמופר שייך מוכחן ואליך ולשנא דמופר דצבר שהיה מותר מעיקרו: נאמר כאן זה הדבר צפרשת נדרים: מה בשחטין חוץ אהרן ובניו וכל ישראל דהא כתיב צריש הויא פרשה דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל שכוון שוין צה אף צפרשת נדרים אהרן ובניו וכל ישראל דכולן כשרין להמיר את הנדר: ומה כאן ראשי המטות. כנדרים דראשי המטות כתיב דהו אף להלן בשחטין חוץ ראשי המטות. ומפרש לקמן למאי הלכתא: אמר רב אחא בר יעקב להכשיר שלשה הדיוטות. הרי הדיוטות דלמרי' לא כולהו הדיוטות כשרין אלא הנהו דכי מסברי להו מיהא סברי וכדכתיבנא צפרק ארבעה נדרים (לעיל כג. ד"ה והמר). והיינו דגרסינן צירושלמי (א) שיש שאלה בהקדש ראשי המטות כתיב (א) אמר רב חסדא ואיתימא ר' יוחנן ביחיד מומחה ראשי המטות בשחטין חוץ למאי הלכתא אמר רב ששת לומר שיש שאלה בהקדש לב"ש דאמר אין שאלה בהקדש ראשי המטות דכתיב בשחטין חוץ למאי הלכתא ב"ש לית להו גזירה שוה זה הדבר בפרשת נדרים למאי חייב על המליקה אלא לב"ש להכשיר ג' הדיוטות מגולן נפקא להו מדרב אסי בר נתן דכתיב וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל והתניא רבי יוסי הגלילי אומר מועדי נאמרו ולא נאמרו בראשית עמהן בן עזאי אומר מועדי נאמרו ולא נאמר פרשת נדרים עמהן ר"ב אסי בר נתן קשיא ליה הא מתניתא אתא לנהרדעא לקמיה רב ששת ולא אשכחיה אחא אבותריה למהווא א"ל מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה שבת בראשית עמהן והא כתיב שבת עמהן ותו מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה פרשת נדרים עמהן והא מסייעא כתיבא א"ל הכי קתני מועדי

פירוש הרא"ש

ת"ל זה הדבר מתיר דכתיב לא יחל דברו אצל ראשי המטות ומתירין לו חוץ מה להלן דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל דכולהו מנייבי משום שחטין חוץ זה הדבר בשחטין חוץ: ואינו חייב על המליקה. שאם מלך עוף בחוץ אינו חייב: והכתיב שם עמף. כסמון לאותו פסוק וידבר משה את מועדי ה' צפרשת אמור אל הכהנים וכתיב לעיל מינה מלכד שבת ה' וגו': והא. פרשת נדרים: מסייעא כתיבא. צדא אותה הפרשה דפנתא כתיב פרשת נדרים: כריכין

(א) אמר שור שחור שילא נמיטי ראשון יהא קדוש ויאל לכן צ"ש אומר הקדש הילך לא מהייל שאלה דאפילו טעות והאי הוי הקדש וכ"ש צטעות שעל ידי חרטה יאל לחולין: ב"ש לית להו גזירה שוה. ולקמן נתייבש הדיוטות מנא להו דאי הוה דרשי ג"ש נתייבש מיריס משחטין חוץ להכשיר הדיוטות הוה ילפי נמי משחטין חוץ מדרים דאין ג"ש למתלה: לומר לך חכם מתיר ואין בעל מתיר. וברייתא דלעיל דלית ליה ג"ש וגם חכם מתיר ואין בעל מתיר ס"ל למופתה מנא חכם הוה דרשי חוץ: על השחיבה הוא חייב. אם שחט עוף קדשים בחוץ חייב אפי"פ שאין זה דרך הכשרו כפנים ואם מלקו בחוץ פטור. ומתן דרש גזרה שוה נפקא ליה כדדרש צבורת כהנים אשר ישמט על השחטת הוא חייב ואינו חייב על המליקה:

נשאל עליה פטור דכיון שיש שאלה בהקדש כאלו לא הקדישה מעולם דמי דחכם עוקר הנדר מעיקרו: לניס שאלה בהקדש. צריש פרק צ"ש (מיר דף ג:) דהקדש טעות הקדש וכיון שכן ודאי לצ"ש אין שאלה בהקדש דשאלה לא מהני אלא משום דהוה ליה כנדר טעות: ראשי המטות דכתיב בשחטין חוץ למאי הלכתא. דכיון דלפינן גזירה שוה מנדרים הוה להו שחטין חוץ כאלו כתיב דהו נמי ראשי המטות: זה הדבר. לצ"ש דלא מוקמי לה לג"ש: לומר חכם מתיר ואין בעל מתיר וכו'. וכי מינא וצ"ה דמוקמי לה לג"ש מנא להו הא אריכא למיכר דמיניה נמי ילפי לה דנהי דזה הדבר נדרים לאו מופנה הוא כיון דזה הדבר דשחטין חוץ מופנה הוא ליה מופנה מזד אחד ולמדן: זה הדבר דשחטין חוץ למאי ליה. לצ"ש דלית להו גזירה שוה: לומר על השחיטה הוא חייב. וצ"ה נפקא להו מדכתיב אשר שחטין חוץ (א) נאמר שאלה בהקדש ראשי המטות כתיב (א) אמר רב חסדא ואיתימא ר' יוחנן ביחיד מומחה ראשי המטות בשחטין חוץ למאי הלכתא אמר רב ששת לומר שיש שאלה בהקדש לב"ש דאמר אין שאלה בהקדש ראשי המטות דכתיב בשחטין חוץ למאי הלכתא ב"ש לית להו גזירה שוה זה הדבר בפרשת נדרים למאי חייב על המליקה אלא לב"ש להכשיר ג' הדיוטות מגולן נפקא להו מדרב אסי בר נתן דכתיב וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל והתניא רבי יוסי הגלילי אומר מועדי נאמרו ולא נאמרו בראשית עמהן בן עזאי אומר מועדי נאמרו ולא נאמר פרשת נדרים עמהן ר"ב אסי בר נתן קשיא ליה הא מתניתא אתא לנהרדעא לקמיה רב ששת ולא אשכחיה אחא אבותריה למהווא א"ל מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה שבת בראשית עמהן והא כתיב שבת עמהן ותו מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה פרשת נדרים עמהן והא מסייעא כתיבא א"ל הכי קתני מועדי

סו א ג מיי פ"ו מהל' שבעות ה' א ופ"ד מהל' נדרים ה' א סמו לאון רמז טושי"ע י"ד סימן רכח ספ"ק א: סו ג מיי פ"ג מהל' נדרים ה' א ופ"ד מהל' תרומות הלכה ח סמו לאון רמז טושי"ע י"ד סימן רג ספ"ק א: סו ד מיי פ"ח מהל' משנה הקבצות הלכה יז:

תוספות

מה בשחטין חוץ כו'. לקמי' מפי' לה: להבשיר ג' הירוש' דמד ליכא למימר מלשטריך קרא ראשי מטות ליחיד מומחה מכלל דהדיוטין לא סגי בהו. ומדאפיקי לחד קורמי אלתלמא, מנו דין דעמי' שש'ה: לופ' שיש שאלה בהקדש. שש'ה שחט קדשי בחוץ ושאל בהקדש מפטר מקרינן וכו': ולב"ש דאמר אין שאלה בהקדש. דלמרי מיר (ב) דהקדש טעות (א) וממילא דלון שאלה. דשאלה נמי משום משחטין נדר מדר טעות: זה הירב דגריד. כיון דלא גמיר ג"ש. למאי הלכתא: חכם מתיר וכו'. ולמרי דלעיל (ב) דכי נמי דרשי' דהו דר' מיני' ג"ש. דהו מופנה מזד אחד גבי שחטין חוץ: הא כתיב שבת. מחלת מועדות וכו'. פנתא (מגמדי סו): והא כתיבא בתר' דמדר פרי' (העמודות דנאשין) המטות:

פירוש הרא"ש

ת"ל זה הדבר מתיר דכתיב לא יחל דברו אצל ראשי המטות ומתירין לו חוץ מה להלן דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל דכולהו מנייבי משום שחטין חוץ זה הדבר בשחטין חוץ: ואינו חייב על המליקה. שאם מלך עוף בחוץ אינו חייב: והכתיב שם עמף. כסמון לאותו פסוק וידבר משה את מועדי ה' צפרשת אמור אל הכהנים וכתיב לעיל מינה מלכד שבת ה' וגו': והא. פרשת נדרים: מסייעא כתיבא. צדא אותה הפרשה דפנתא כתיב פרשת נדרים: כריכין